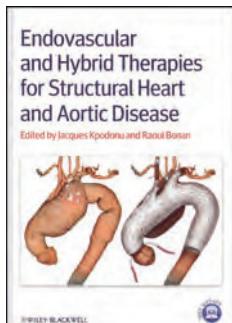

Lettlest og fokusert om kateterbasert intervasjon

Jacques Kpodou, Raoul Bonan, red.
Endovascular and hybrid therapies for structural heart and aortic disease
 294 s, tab, ill. Chichester: Wiley-Blackwell, 2013. Pris GBP 120
 ISBN 978-0-470-65639-6

Dette er en bok som passer for det «kardiovaskulære multidisiplinære team», dvs. thoraxkirurger, intervensionskardiologer, karkirurger, radiologer og ellers alle som måtte interessere seg for kateterbasert intervasjon. Den kan dermed også passe for medisinstudenter og turnusleger som vil sette seg inn i feltet.

Boken er delt i to hoveddeler, en for aortaintervasjon og en for strukturell hjertesykdom. Delene er delt opp i korte, fokuserte kapitler som avsluttes med en rikholdig referanseliste til fordypning. Hvert kapittel er skrevet av en eller flere «kanoner» på området. Det er rikelig med illustrasjoner, både tegninger, bilder, radiologiske fremstillinger og ekkobilder. I tillegg er det en link til videoer på nettet der man kan se animasjoner og angiografier av prosedyrene.

Boken er pedagogisk bygd opp med søkelyset rettet mot bildefremstilling. I begynnelsen beskriver forfatterne tilganger og utstyr som benyttes ved stentgraft i aorta, deretter fokuserer de på de spesifikke prosedyrene. Til slutt er det en oppsummering av mulige komplikasjoner.

Det løper omhandler strukturell hjertesykdom, og her begynner forfatterne med å beskrive hybridrommet hvor prosedyrene bør foregå, utstyr og bildefremstilling som bør benyttes. Så beskriver de ulike tilgangene for kateterbasert aortaklaffbehandling i hvert sitt kapittel. Det er også tatt med et kapittel om suturløse klaffer, men det mangler et kapittel om tilgang via aorta ascendens. For mitralklaffen koncentrerer de seg om en anordning som «klipser sammen» de to mitalseilene. Annet utstyr i utvikling, f.eks. ringer, klaffer, kunstige chordae og ballongdilatasjon omtales så vidt. Til slutt omtales kateterbasert behandling av patent foramen ovale og ductus arteriosus med vaskulære plugger.

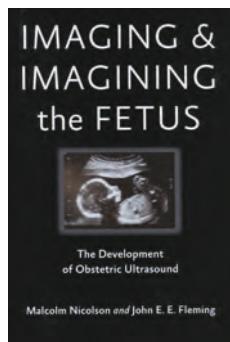
Det eneste negative jeg kan si, er at boken bærer preg av en amerikansk redaksjon. Med det mener jeg at på grunn av strenge krav til utprøving av nytt utstyr henger amerikanerne etter og benytter «gammeldags» systemer. USA ligger 1–2 år etter Europa med hensyn til hvilket utstyr som er lov til å benytte, og indikasjoner. Det er dog tatt med en oversikt over alle de nye kateterklaffene som finnes på markedet, og problemstillingen med klaff-i-klaff/ring er så vidt nevnt.

Alt i alt er dette en lettlest, oversiktlig, praktisk rettet og fin bok. Videofilene har særdeles stor nytteverdi.

Gry Dahle

Spesialist i thoraxkirurgi, Thoraxkirurgisk avdeling
 Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Historien om diagnostisk ultralyd

Malcolm Nicolson, John E. E. Fleming
Imaging and imagining the fetus
 The development of obstetric ultrasound.
 317 s, ill. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press, 2013. Pris USD 50
 ISBN 978-1-4214-0793-7

I dag finnes det ultralydapparater i alle sykehus og på mange legekontorer i den vestlige verden og i økende grad i utviklingsland. Dette er en bok om ultralydens historie.

Forfattere er medisinhistorikeren Malcolm Nicolson fra Universitetet i Glasgow ogingeniøren John E. E. Fleming, som var med på å utvikle verdens første kommersielle ultralydkanner (Diasonograph). De beskriver en spennende utvikling av ultralydteknologien fra den første matematisk-fysikalske beskrivelsen av «ultralyd» i 1877 av lord Rayleigh, via bruk av ultralyd i industriell sammenheng og til bruk av medisinsk diagnostisk ultralyd. Forfatterne gir en detaljert fremstilling av historien, krydret med anekdoter og historier om entusiastiske ingeniører og leger. Boken er veldig dokumentert og har flere hundre kildehenvisninger.

Utviklingen av medisinsk diagnostisk ultralyd startet med den østerrikske nevrologen Dussik som hørte om pulset ekko ultralyd for å lokalisere fisk i vann. Han ble den første legen som forsøkte å diagnostisere tumor cerebri med ultralyd i 1937.

Den medisinske ultralydens far er imidlertid gynækologen Ian Donald, og forfatterne bruker stor plass på å skildre livet og arbeidet hans. Til å begynne med forsøkte Donald å videreutvikle industrielle ultralydapparater for å bruke dem klinisk. Han oppnådde en viss suksess og klarte å differensiere mellom cyster og solide svulster, men apparatene var tungvinte å bruke fordi man trenget et lag med vann mellom lydhodet og pasienten. Vendepunktet kom i 1956 da ingeniøren Thomas Brown ble medlem av Donalds team. Brown utviklet den første kontaktskanneren, hvor lydhodet ble satt direkte på huden.

Utviklingen beskrives videre til midten av 1970-årene. Vi fikk apparater som kunne lage gråtonebilder, og i 1966 kom den første sanntidsskanneren (Vidoson, Siemens).

De siste kapitlene handler om ultralydens betydning for fagområdet fødselshjelp og kvinnesykdommer. Det er i dag umulig å forestille seg hvordan man skal kunne følge opp svangerskapskomplikasjoner uten ultralyd. Men forfatterne tar også opp etiske og kliniske problemstillinger som ultralyddiagnostikk har skapt.

Det burde ha vært flere enn 17 bilder, og kvaliteten burde også ha vært bedre. Likevel er denne lettleste boken en glimrende historisk dokumentasjon av ultralydens utvikling, teknologien og menneskene bak. Jeg anbefaler den varmt til alle leger, sonografer, jordmødre og ingeniører som arbeider med diagnostisk ultralyd.

Harm-Gerd K. Blaas

Overlege, Nasjonalt senter for fostermedisin
 St. Olavs hospital